

Verhalen uit de wijk die dominante verhalen doorbreken

Cas Versluijs (Amsterdam Museum -
c.versluijs@amsterdammuseum.nl)

Esther Kamara (Hogeschool IPABO -
e.kamara@ipabo.nl)

Monique Leygraaf (Hogeschool IPABO -
m.leygraaf@ipabo.nl)

Symposium lectoraat Kansengelijkheid

10 november 2025

Wat gaan we
doen?

Luisteren naar verhalen

Nadenken over hoe je op een ethisch
verantwoorde wijze kan komen tot
verhalen

Verhalen maken!

abdelkader
benali

makers

Uitmonden

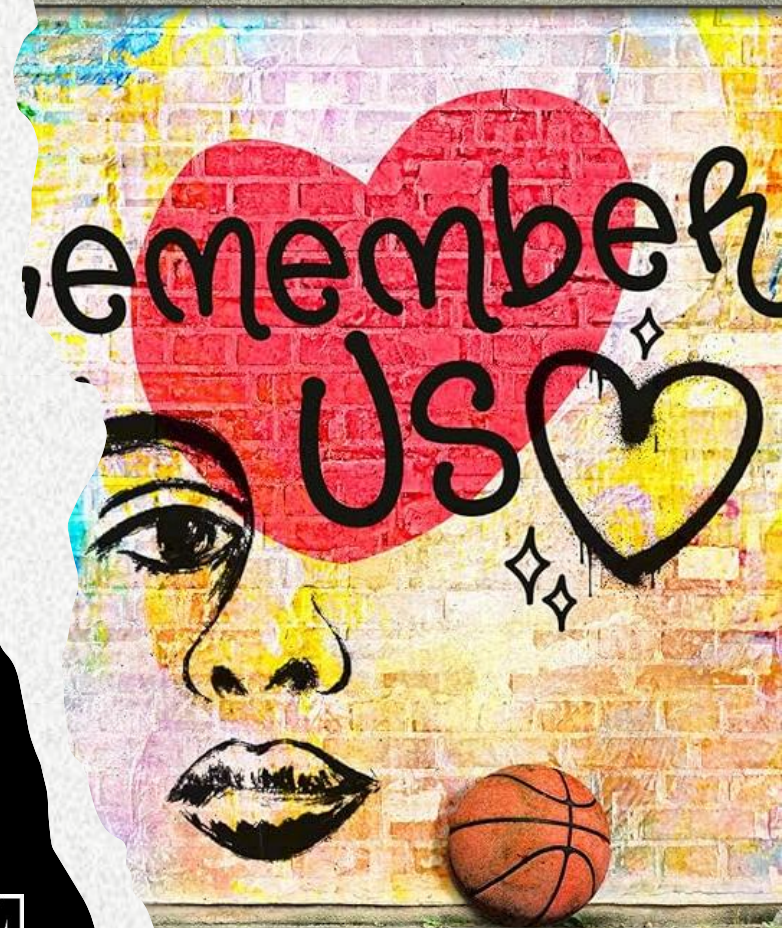
lemniscat

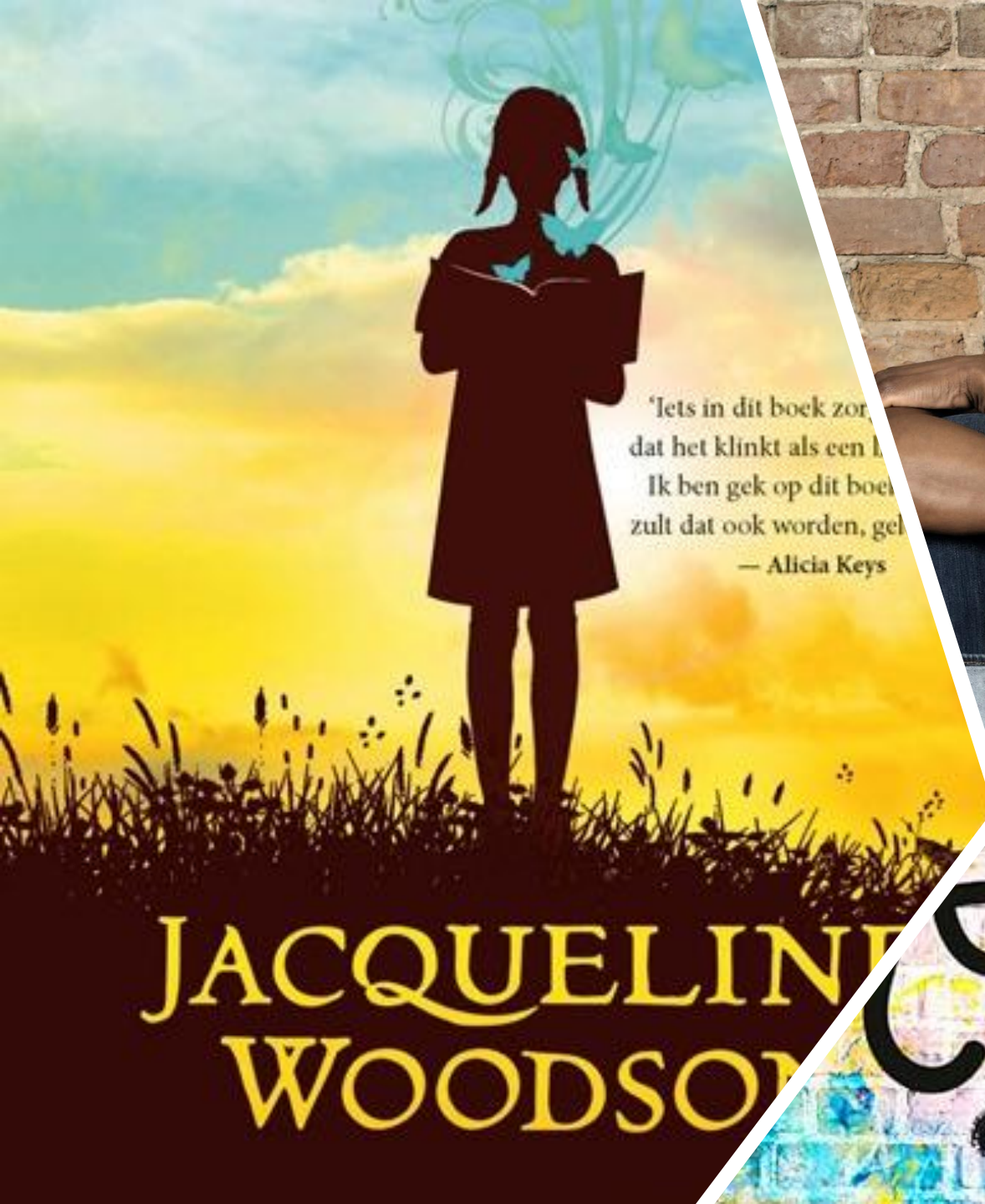
mijn reis
langs eigenwijze
basisscholen

Luisteren
naar
verhalen

AMSTERDAM X MUSEUM

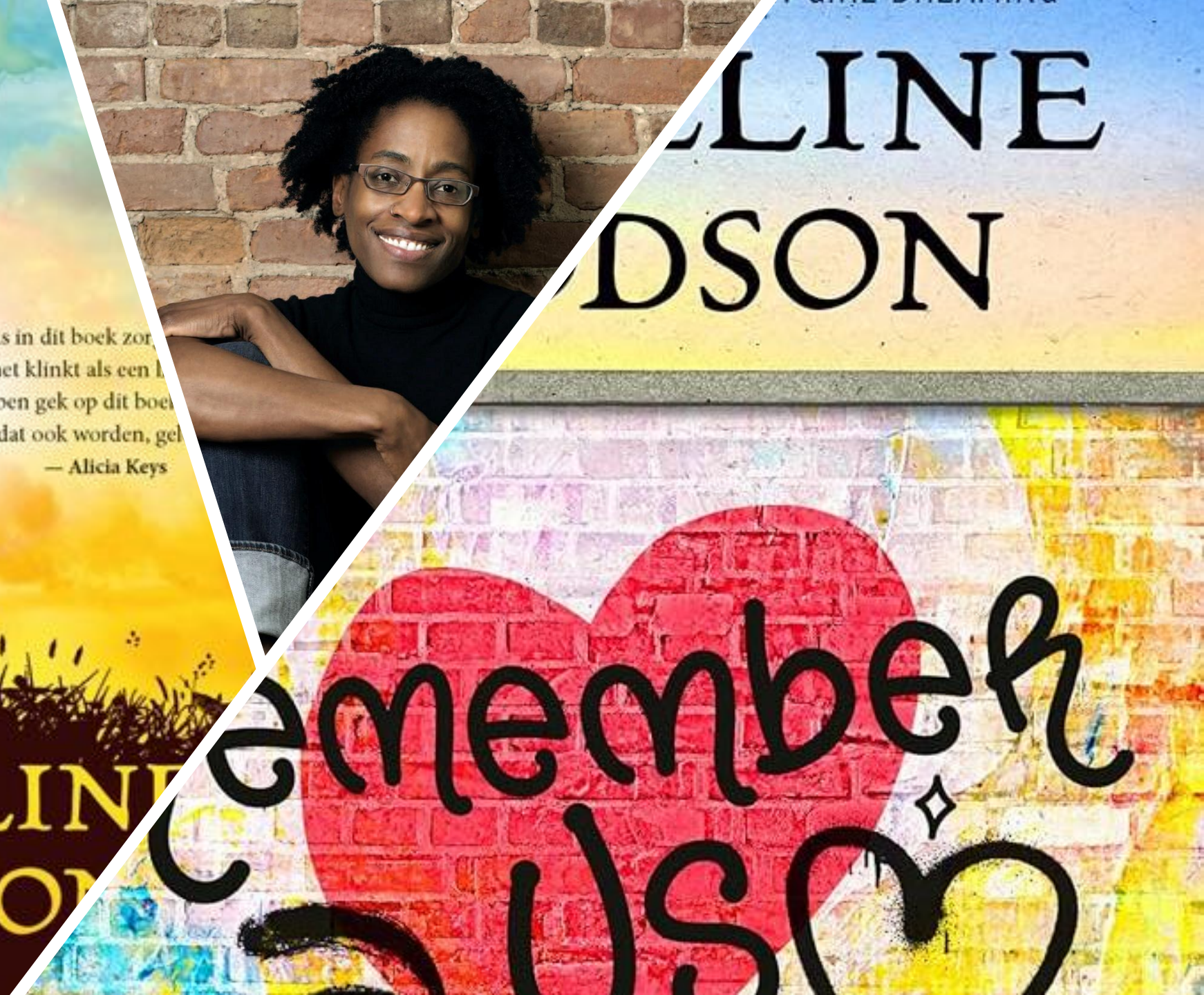
ational Book Award-winning author of *BROWN GIRL DREAMING*
JACQUELINE
WOODSON

'Iets in dit boek zorgt
dat het klinkt als een lied.
Ik ben gek op dit boek.
zult dat ook worden, gelieve.
— Alicia Keys

JACQUELINE
WOODSON

LINE
DSON

member
US

Hart

beeldcollectie ▾

blog

collectie ▾

online dossiers ▾

doe mee ▾

plan je bezoek

Inlogg

Jacob Geel Museum

Verhalen uit de Jacob Geelbuurt

“Ik wil later filoloog worden, net als Jacob Geel!” Met deze woorden startte de reis dwars door het weefsel van een wijk in transitie, de Jacob Geelbuurt. Jacob Geel bestudeerde oude, verdwenen talen. Een team van kunstenaars en bewoners bekeek de afgelopen maanden door zijn ogen de wijk. Met een flinke dosis nieuwsgierigheid gingen ze door de buurt en lieten zich verrassen door de bewoners, hun verhalen, hun kennis en hun talenten. Wat ze vonden was een onzichtbaar web van verbindingen, de taal van de wijk, de gedachten van wijkprofessionals en wie wordt opgezocht en wordt vermeden. Dit maakten ze hoorbaar, zichtbaar en tastbaar in geluid, tekeningen, foto's en objecten.

Maanden van verzamelen levert een bijzondere collectie op die een beeld geeft van de betekenis die de wijk heeft voor de mensen die er hun leven hebben geleid. En waar ze, door stadsvernieuwing, op verschillende manieren afscheid van nemen. Hun woningen worden gerenoveerd of afgebroken. Zij bewegen door de stad op zoek naar een nieuwe start of hopen in hun vertrouwde omgeving te blijven. Het Jacob Geel Museum geeft een persoonlijk inkijkje in deze dynamiek; dichtbij huis maar ook met afstand bezien.

Van 23 april tot en met 1 mei werd de Hemsterhuisstraat in de Jacob Geelbuurt een tijdelijk openluchtmuseum. Als bezoeker wandelde je door de buurt over stoepen, langs de speeltuin en de voormalige kapperszaak, dwaalde je door leegstaande appartementen, en struinde je door tuinen en trappenhuizen. Je dompelde je onder in de haarvaten van de wijk en keek als tijdelijke filoloog met een flinke dot zelfreflectie door de ogen van de makers naar de perspectieven van acht bewoners en hun dagelijkse leven in een wijk die verandert – naar wat nu nog als vanzelfsprekend om ons heen is en binnenkort uit zicht verdwijnt.

“Het Jacob Geel Museum is onderdeel van het verzamel project **Collecting the City**: verhalen van de stad. Dit project wordt geïnitieerd door het Amsterdam Museum, Het Stadsarchief, de Openbare Bibliotheek, de Universiteit van Amsterdam en de Gemeente Amsterdam. Samen met lokale partners gaan deze instellingen de komende vijf jaar tijd (2021-2025) met Amsterdammers in gesprek over hun stad. Centraal staan de vragen: Hoe kun je die stad verzamelen? Welke verhalen en objecten zouden bewaard moeten worden en hoe kan het Amsterdam Museum dit laten zien en horen op een manier die mensen verleidt verder te kijken dan wat zij zelf goed kennen?”

Digitale rondleiding

De architect

Een dromerige 16 jarige met grote ambities. Dat is Safae. Een jongedame die het wil als het leven het toe zou laten. Ze wil architect worden en een appartement om een grote familie.

⏸ 1:49 / 4:42 🔊 ⋮

Audiofragment: speeltuin en architect

Opgroeiend in de buurt is het speeltuintje een centrale plek. Het oogt misschien wat karig maar is toch een belangrijke verbinding voor veel buurtbewoners. Ze heeft er vele avonturen beleefd en ze komt er nog steeds maar liefst twee keer op te letten op een van haar broertjes. Ze zit dan op het bekende bankje en droomt weg over wat ze zou willen worden in de toekomst: architect. Safae woont met haar ouders, 2 broertjes en zusje in een van de kleine appartementen in de Hemsterhuisflat. Eigenlijk te klein voor zo'n groot gezin. Ze moeten verhuizen door de sloop en doen hun best om een woning te vinden die voldoet aan hun eisen zodat ze niet weg hoeven uit hun favoriete buurt. Safae ontwerpt intussen het droomappartement voor haar en haar familie gebaseerd in de Hemsterhuisflat. Hoe het eruit had kunnen zien.

Alle rechten voorbehouden

Ethische vragen bij het komen tot verhalen

“Our mothers teach us to speak,
and the world teaches us to shut
up.” (Luiselli, 2019, p. 16)

Solnit (2019): Wie mogen de
verhalen van onze tijd vormgeven
en vertellen? En wie niet?

“Who am I to tell this story?”
(Luiselli, 2019, p. 79) Kan spreken
ook je een stem toe-eigenen
worden? Zelfs als je iemand een
stem geeft?

REBECCA SOLNIT

Auteur van *Mannen leggen me altijd alles uit*

Wiens verhaal is dit?

‘Solnit is briljant en de sociale kwesties waar ze
over schrijft zijn zeer urgent.’ DE CORRESPONDENT

TOOLKIT CO-CREATIE

Deze toolkit doorloopt stapsgewijs de co-creatiemethode van Collecting the City, programma van het Amsterdam Museum.

FASE 1: ONDERZOEK

1. DESK RESEARCH

Verzamel demografische gegevens over de beoogde wijk en bewoners. Dit vooronderzoek biedt een eerste inzicht in de wijk en wat er in de buurt leeft.

2. DE WIJK IN

Reken de wijk om de bewoners te spreken. Vraag naar hun wensen en behoeften.

TIP

Verzamel ook het adres van de wijk en de naam van de wijk. Dit helpt bij het vinden van de wijk en de bewoners.

FASE 2: VOORBEREIDING

3. ZOEK PARTNER-ORGANISATIE

Creëer draagvlak in de wijk door op zoek te gaan naar organisaties met bewoners, te zoeken naar een partnerorganisatie in de wijk.

4. KENNISMAKING PARTNERORGANISATIE

Voor kennisgevingssprekken met diverse organisaties en lokale belangstheorieën in de wijk.

5. SELECTIE PARTNERORGANISATIE

Kies, naar aanleiding van de kennisgevingssprekken met potentiële partners, de juiste partnerorganisatie. Deze is aansprekende, communicatief af en past alle twee dagen van de wijk in.

6. SELECTIE MAKERS

Bid een selectie van makers en makers van de wijk om de juiste makers te kiezen op basis van de selectiecriteria. Deze zijn makers van handwerken, theatermakers, ontwerpers, mediapers en storytellers.

TIP

Neem ook makers van de wijk mee die niet in de selectiecriteria zijn opgenomen, maar wel in de wijk wonen.

7. PLAN VAN AANPAK

Concretiseer de activiteiten, doelen, planning, samenwerking en het communicatieplan in de vorm van een plan van aanpak.

8. SAMENWERKINGS-OVEREENKOMST

Leg de afspraken, verantwoordelijkheden en taakverdeling vast in de vorm van een samenwerkingsovereenkomst en laat het document, indien akkoord, door de partnerorganisatie en makers ondertekenen.

FASE 3: UITVOERING

9. WERVEN DEELNEMERS EEN OP EEN GESPREKKEN

Bereid potentiële deelnemers een brief op dat om een brief op te sturen. Plan daarbij voldoende tijd in voor het voorbereiden van individuele contacten.

10. WERVEN DEELNEMERS COMMUNICATIE

Ontwikkel een communicatieplan voor het bereiken van potentiële deelnemers en stem daarbij de taal, tone of voice en het medium af op de beoogde doelgroep.

TIP

Stel de taal, tone of voice en het medium af op de beoogde doelgroep.

11. KENNISMAKING BIJeenKOMST CO-CREATIE

Organiseer kennisgevingssprekken tussen de partnerorganisatie en de deelnemers op een centrale locatie in de wijk. Besprek het doel van de workshop en de rol van de deelnemers.

12. CO-CREATIE WORKSHOPS

De co-creatie bestaat uit een reeks workshops die de deelnemers in de wijk maken. Een gelijkwaardige uitwisseling van kennis en vaardigheden stimuleert de rol van de deelnemers.

13. PRESENTATIE IN DE WIJK

Concludeer met de deelnemers een buurtpresentatie van de resultaten van de workshop. Het kan zijn dat de resultaten worden gebruikt in de samenwerking op grotere schaal.

TIP

Stel de taal, tone of voice en het medium af op de beoogde doelgroep.

FASE 4: EVALUATIE

14. AFSLUITING & EVALUATIE

Organiseer een laatste evaluatie van de deelnemers door de deelnemers zelf te laten evalueren wat het impact van de workshop is op de wijk.

15. BORGING SAMENWERKING

Maak een afspraken met het project, met de partnerorganisatie en deelnemers, die het project en de samenwerking blijven organiseren.

Vier pijlers co-creatie (toolkit Amsterdam Museum)

Gelijkwaardigheid

Wederkerigheid

Kracht (empowerment)

Verbondenheid (belonging)

ELJA Kindermuseumlab

Medio 2026 opent het [Amsterdam Museum](#) met een baanbrekend en innovatief programma waarin kinderen een grote rol spelen. Onderdeel hiervan is een Kindermuseum.

Emiel Heijnen &
Melissa Bremmer (eds.)

Wicked Arts Assign- ments

Practising Creativity
in Contemporary
Arts Education

Valiz

Melissa Bremmer, Emiel Heijnen,
Folkert Haanstra

Wicked Arts Education

Designing
Creative
Programmes

Valiz

Amsterdam Museumkamp Nieuw-West 2025

Amsterdam Museumkamp Nieuw-West
2023 & 2024

Zelf verhalen
maken over
de wijk

Schrijf een
brief,
bijvoorbeeld
aan je
leerlingen of
studenten
uit de wijk

James Baldwin

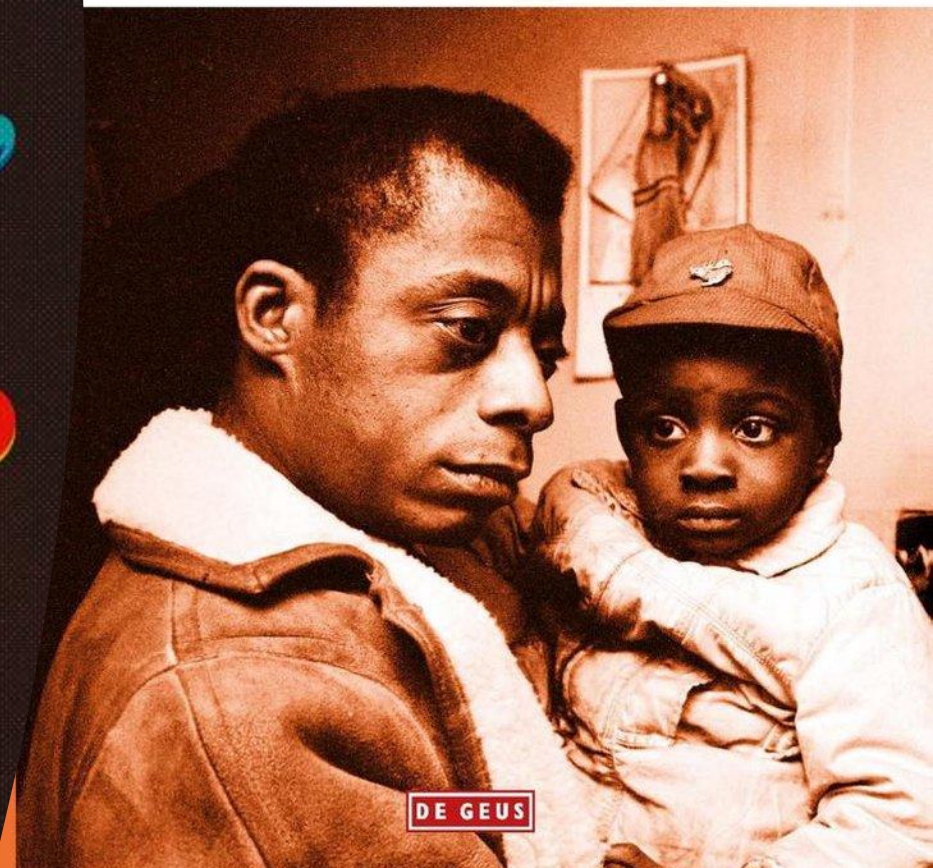
Niet door
water,
maar door
vuur

In de zomer dat ik veertien werd maakte ik
een langdurige geloofscrisis door.

James Baldwin
Niet door water
maar door vuur

Met een
voorwoord van
Gloria Wekker

DE GEUS

Schrijf een gedicht

Flat

Onder mijn bed
staat een bed
en een bed en een bed.

Ik denk de vloeren
en muren niet blind
maar van glas.
Ik zie mensen kriskras
onder, boven, overal:
een weduwnaar,
een stelletje,
een pasgeboren kind.

Is dat niet raar?
De flat
is één groot stapelbed
en niemand kent elkaar.

Maak een mural

Teken een muur van
een gebouw dat in
de wijk staat of kan
staan, en teken
daarop je verhaal

Alaniz, Tolerance. Hoek Burg de Vluchtlaan en M.C. Addicksstraat

VAN HET AMSTERDAMSE STADSDEEL **OSDORP**

RON 43 JAAR

DE

HIER

OSDORP DAM

DE HAARTE VAN DE BOUWKRAAN BELAANT EEN FORSC WOONTOREN (UITZICHT OP DE BESCHRIJFING)

ER IS DOOR YMERE EEN TUNNELPROJECT OPEEZEET OM DE BEWONERS MEDE PLICHTIG TE MAKEN VAN HUN OMGEVING (IS SUCCES) (VERBODEN VOOR HONDEN)

DIT IS DE NIEUWE FLAT HET MINI VOETBALVELDJE IS EEN INITIATIEF VAN DE BEWONERS

MOET FOOT-BALL

DE HUISMEESTER BELT ZELF DE GEMEENTE ALS ZE NIET OPRUIMEN

SHACK KAR-DICKE MIER (WAS DICT OP MAANDAG 15 JULI 2012)

EERST KREGEN DE BEWONERS DAAR OOK NOG DE SCHULD VAN!

DEZE FLATS WORDEN VOLGENDE JAAR GESLOOPT (LIJZEN NU OP OOSTBLOK FLATS) ER WANEN NOG 30 HUURDERS, EN WAT ANTIKRAAK, DIE ER ZO DIT KUNNEN

ARMEDIG GRYS... KRAKKEMIRKIG GRAFFIC WOORD

PATRICK WAS HIERVOOR HUUSMEESTER OP EEN STUDENTENFAT, DAT WAS DE HELL! ZEST HJ.

MY HEEFT DE AFGELOPEN JAREN GELICHT DE LUISTEREN, "ALS IEMAND OVER ZIJN HONDIJE BEGINT MOET IK NIET OOK OVER MIJN HOND BEGINNEN, MAAR LUISTEREN OM TE BEGRIPEN, WAAROM IEMAND OVER ZIJN HONDIJE PRAT..." (HET VERHAAL BRACHTER IS HET ECHTE VERHAAL)

DIT IS HET KANTOORTJE VAN DE HUUSMEESTER (HJ WOONT ZELF IN ALHIERE)

2 VERHOUD

IN OVERALLS MET MASKERS OP TEGEN DE STANK

GRASS HOUTEN SPEEL REKKEN BLOEMEN

SO WAS HET EN ZO GAAN ALLE SPEEL-PLAATJES WORDEN.

PLANTSDIENST (ONVERSTOORBAAR TYPES)

ELS MET HASELWIT (KUNST) GEBIT. WOONT HIER AL 47 JAAR. DE HUUSMEESTER HEEFT VORIGE WEEK NOG EEN LAMP VERVANGEN. ZE MOET DOOR WANT ZE KRIJGT BEZOEK "DAAAG"

WAT VERGETEN EEN REGENJAS MEE TE NEMEN (LAST VAN OPTIMISME)

EEN MAN VRAAGT OM GELD VAN DAKLIZEN, HJ DRIET ALSOF HJ EEN COLLECTEUR IS. IK GEEF HEM 1 EURO EN VRAAG ME OF HJ DENKT DAT IK HEM GELOOF...

TRAM NABE CENTRAAL ± 30 MIN

EINDPUNT LIJN 17

DE DEUREN IN DE NIEUWBOUW ZIJN 41 CM HIEER DAN IN DE OUDBOUW.

HIER STAAN NOG MEER VAN DEZELFDE HUIZEN.

DE NIEUWBOUW IS DONKERDER VAN KLEUR EN DUIDELIJKER (WIAT DE VOOR EN ACHTERKANT IS)

ZIET ER LERKER OUDERWETS UIT

EEN PLAK ASFALT MET EEN WIDKIP (MET EEN HONDENKIP) EN EEN ALUMINIUM KLIMMEK

HIER LIGT HET MEEST VERDRIETIGE SPEEL-PLAATJE VAN AMSTERDAM

ACTIVITEITEN CENTRUM DE KAMELEEN, VOOR SLECHTHORENDE EN AUTISTISCHE KINDEREN (OOK VAN KENTALIS)

TE KOOP (IS OPGERUPT) WAAR DE TUNN MET!

121 ME VRAAGT 221.000 EURO

IN HIER JAREN ZET. CIPE. RUIMTE ZIJN UOERD.

VEEL JUDE WONINGEN WORDEN OPGERUPT (EEN ZIGENAMDE NUL BEUET)

MANNEN MET BOEN HALEN AL HET TANDSTEEN UIT DE VOEGEN, EN VULLEN DE SPONNEN MET ISOLATIE MTS.

TEKST: ZORE INSTELLING KENTALIS. TAXI STAAT HIER GEMERKEERD BAARDE SCAAPT. BORD MET AANVINDING NIEUWBOUW.

"ALIA, MYN VROUW, KWAM IN 1970
MET ONZE OUDSTE DOCHTER NAAR NEDERLAND.
IK WAS TOEN WERKLEIDER OP EEN
SOCIALE WERKPLAATS. IK ZOEKTE VOOR DE
PLANNING EN TRANSPORT. WE MAAKTEN
DAAR PLASTIC MAPPEN, EN RINGBANDEN
VOOR MULTOMAPPEN."

"WANNEER ALIA EN IK BESLOTEN TE
BLIJVEN IN NEDERLAND?
MISSCHIEN TOEN WE OPA EN OMA WERDEN?
KRALENDIET HET GING GELEIDELIJK."

OP DE WC HANGT EEN
TEGEL MET DE SPI
SPREKEN IS ZILVE
ZWIJGEN IS GOUD
IK VIND DAT ZELF EEN
SLECHT SPREEKWOORD
IK LAS EEN TEKST VAN SMC
GEORGE SIMMEL (1858-1918)
BETER VIND PAssen IN D

HET IS EEN
ONUITSPREKELIJK
GELUK ERGENS IN DE
VREEMDE THUIS TE ZIJN
DAT IS IMMER EEN
VAN ONZE BEIDE VER-
NAAR REIZEN EN
EEN SYNTHESIS
WORDEN EN

OP DE GANG NAUW
EEN FAMILIEPORTRAIT IN
VOLENDAMMER KOSTUUM
(VERKEURD)

IKEA IS SINDS
1979 IN NEDERLAND

IN 1965 KOMT ABDELSALAM
TERUG NAAR NEDERLAND. HET PLAN
WAS OM 3 A 4 JAAR TE WERKEN OM EEN
TAXI OF HUIS TE KOPEN IN MAROKKO

IN DE SCHICK SCHEERMESJE FABRIEK
IN 1966 - VERLOOR IK 4 VINGERS VAN MIJN
LINKEHAND. IK WERD VOOR 55%
ARBEIDSONGESCHIKT

IKEA IS SINDS
1979 IN NEDERLAND

"DE EERSTE JAREN WAREN MOEILYK
IK SPRAK DE TAAL NIET EN KENDE DE STAD
ALLEEN VIA DE TRAMLIJNEN,
ZO NOEMDEN WE
DE ALBERT CUYPMARKT

⁶ IK ZAL IN MAROKKO BEGRAVEN WORDEN
IK HEB IN 1968 HIERVOOR EEN VERZEKERING
AFGESLOTEN. DAAR HEB IK NU SPijt VAN."

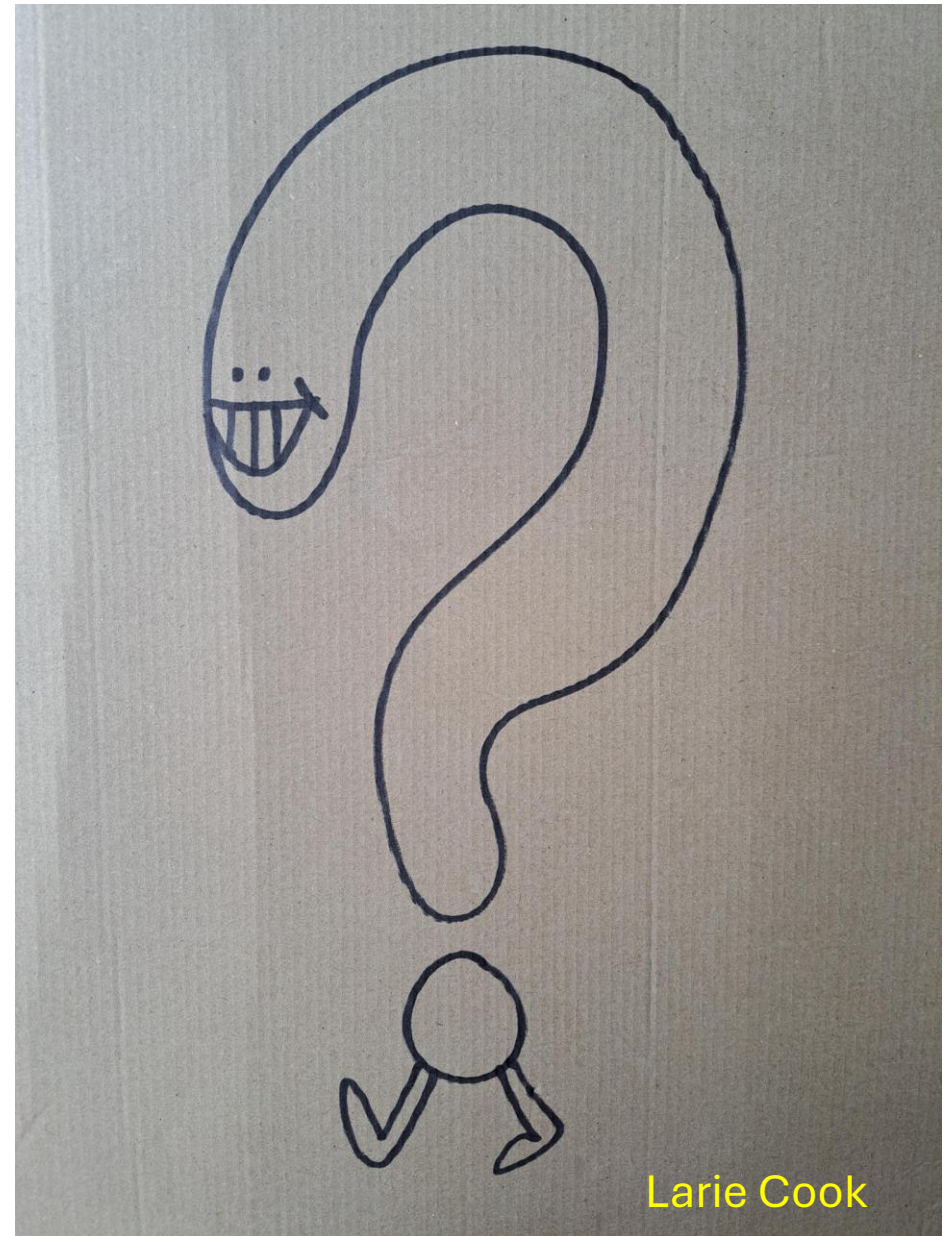
"HET IS DAAR NIET ZOALS HIER
MET BORDJES EN ZO. OOK
OOK NIET WA
REC

IK ZIT HIER
OP PRECIES ZO'N
BANK ALS VOOR
HET RAAM STAAT

— NARR DE TRAM
DUE 58 KAMAM

Hand-drawn floor plan of a house with various rooms and handwritten Dutch notes. The plan includes a living room (woonkamer), kitchen (keuken), bathroom (badkamer), and a hallway (hal). Numerous handwritten notes in Dutch describe the layout and furniture, such as 'WOONKAMER WAAR WE WEINIG KWAMEN' (Living room where we came little) and 'KEUKEN EN HALLET' (Kitchen and Hall).

Hoe kan je je
studenten of
leerlingen
ondersteunen
in het maken
van hun eigen
verhaal van de
wijk?

Larie Cook